

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **S.-A.** (dříve S.-S.), zast. JUDr. Karlem Čermákem jr., Ph.D., advokátem se sídlem Praha 1, Národní 32, proti žalovanému: **Úřad průmyslového vlastnictví**, Praha 6 – Bubeneč, Antonína Čermáka 2a, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 31. 3. 2004, č. j. O-181 539, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2005, č. j. 8 Ca 120/2004 – 39,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2005, č. j. 8 Ca 120/2004 – 39, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze (dále městský soud) napadeným usnesením odmítl žalobu proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 31. 3. 2004, č. j. O-181 539, kterým zamítl rozklad žalobce proti rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 18. 8. 2003 o zamítnutí návrhu na výmaz mezinárodní ochranné známky č. 773522 ve znění „L.“ z rejstříku ochranných známek a napadené rozhodnutí potvrdil. Městský soud dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví je sice nesporně rozhodnutím – a to nejen po stránce formální, ale i po stránce obsahové, neboť se jím zjevně rozhodovalo o založení, změně, zrušení nebo závazném určení práv nebo povinností, avšak jde o práva a povinnosti jiného subjektu, než žalobce. Ve vztahu k žalobci proto napadené rozhodnutí nespadá pod definici ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. a žalobce není aktivně legitimován k podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného podle s. ř. s.

Žalobu žalobce proto podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d/ s. ř. s. s odkazem na ustanovení § 70 písm. a/ a ustanovení § 68 písm. e/ s. ř. s. odmítl.

Kasační stížnost podal žalobce – nyní stěžovatel z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a/ a e/ s. ř. s. Nesouhlasil se závěry městského soudu, protože, podle něj, nesprávně posoudil otázku aktivní legitimace stěžovatele. Institut správní žaloby je určen k tomu, aby byla účastníkům předchozího řízení před správním orgánem poskytnuta soudní ochrana v případě, kdy rozhodnutí správního orgánu zasahuje do jejich práv a právem chráněných zájmů. Soudní ochrana je poskytována i dalším osobám, které sice účastníky správního řízení nebyly, avšak rozhodnutím správního orgánu byla dotčena jejich práva a povinnosti. Stěžovatel podal návrh na výmaz ochranné známky č. 773522 L. podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. a/ zákona č. 137/1995 Sb., pro rozpor jejího zápisu do rejstříku s tímto zákonem spočívající v tom, že napadená ochranná známka je zaměnitelná s označením C., které je zařazeno do seznamu I., tedy označení, která Světová zdravotnická organizace nedoporučuje k registraci jako ochranné známky pro farmaceutické výrobky. Označení C. je užíváno pro léky obsahující příslušnou účinnou látku (c. b.). Toto označení je v souvislosti s uvedenou účinnou látkou oprávněn užívat každý, a to nejen v informacích o léčivech a jejich indikaci, ale rovněž pro obchodní a reklamní účely. Účinná látka pod uvedeným generickým označením je používána k sekundární prevenci u pacientů po infarktu myokardu, cévní mozkové příhodě nebo ischemické chorobě dolních končetin. Každý subjekt vyrábějící, resp. uvádějící na trh lék obsahující předmětnou účinnou látku je povinen uvést na obalu léku a v příbalové informaci údaj o tom, že lék tuto látku obsahuje. Tato povinnost vyplývá z ustanovení § 26c odst. 1 až 3 zákona č. 79/1997 Sb. ve spojení s ustanoveními příloh 4 a 5 vyhlášky č. 288/2004 Sb. Zápis ochranné známky č. 773522 L. zaměnitelné s I. označením C., nepochybně zasahuje do práv a povinností osob, které vyrábí, resp. uvádějí na trh léky obsahující účinnou látku c. b., jakož i do práv jakékoliv třetí osoby, která toto označení užívá. V důsledku zápisu ochranné známky č. 773522 L. do rejstříku ochranných známek hrozí monopolizace práva užívat s ní zaměnitelné obecné farmaceutické označení C. v rukou vlastníka této ochranné známky. Stěžovatel má tedy za to, že rozhodnutím žalovaného byl dotčen ve svých právech a povinnostech a je aktivně legitimován k podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného podle ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. Dále stěžovatel dovozoval, že je aktivně legitimován k podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného i podle ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s., protože v průběhu správního řízení došlo k porušení procesních předpisů spočívající v tom, že žalovaný v rozporu s ustanovením § 47 odst. 1 a 3 zákona č. 71/1967 Sb. své rozhodnutí řádně neodůvodnil, zejména se nevypořádal s jeho tvrzeními o zaměnitelnosti označení. Ve vztahu k napadenému usnesení městského soudu stěžovatel uvedl, že jeho jednotlivé části si odporují, usnesení je proto nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. V další části kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že podle § 25 odst. 1 písm. a/ zákona č. 137/1995 Sb. se mohla kterákoli třetí osoba domáhat výmazu ochranné známky z rejstříku, pokud byla zapsána v rozporu se zákonem a rozsáhle odůvodnil svůj nesouhlas se závěrem městského soudu, že do jeho práv rozhodnutím žalovaného nebylo zasaženo. Třetí osoba, která podala návrh na výmaz se stává účastníkem řízení o výmazu ochranné známky z rejstříku a toto řízení má povahu řízení kontradiktorního. Konstrukce ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 137/1995 Sb. stojí na tom, že každý má právo domáhat se výmazu ochranné známky, která byla zapsána do rejstříku v rozporu se zákonem, tedy uplatňovat v příslušném řízení před správním orgánem své subjektivní hmotné právo na to, aby takto zapsaná ochranná známka byla vymazána. Kasační stížností se stěžovatel domáhal zrušení napadeného usnesení městského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se vyjádřil ke kasační stížnosti a navrhl její zamítnutí. Návrh na výmaz ochranné známky č. 773522 ve znění „L.“ stěžovatel podal podle § 25 odst. 1 písm. a/ tehdy platného zákona č. 137/1995 Sb. Stěžovatel v tomto řízení nemusí prokazovat a ani neprokazoval, že by napadená ochranná známka zasahovala do jeho práv. Jestliže v kasační stížnosti uvádí, že existence napadené ochranné známky do jeho práv zasahuje stejně jako do práv všech třetích osob, pak tento zásah nebyl způsoben rozhodnutím, jímž byl zamítnut návrh na výmaz ochranné známky, ale rozhodnutím o zápisu napadené ochranné známky do rejstříku. Rozhodnutím, jímž byl zamítnut návrh na výmaz ochranné známky z rejstříku, které bylo napadeno žalobou, totiž nebyla založena, měněna, rušena ani závazně určena práva nebo povinnosti nejen účastníků tohoto řízení, ale ani žádné třetí osoby. Stěžovatel zjevně nemá legitimaci k podání žaloby, neboť jeho tvrzení, že je omezen ve svém subjektivním právu užívat označení, které je ochrannou známkou jiného vlastníka, není opřeno o úvahu, že by takové subjektivní právo náleželo právě stěžovateli. Mimoto k prokázání žalobní legitimace by se zásahu do stěžovatelových práv musel dopustit žalovaný správní orgán a tuto žalobní legitimaci nemůže založit povinnost respektovat průmyslová práva jiného účastníka správního řízení. Žalovaný totiž neřešil v konkrétním případě spor mezi navrhovatelem výmazu ochranné známky na jedné straně a vlastníkem napadené ochranné známky na straně druhé, ale řešil, zda ochranná známka splňuje či splňovala předpoklady stanovené zákonem pro její zápis, popřípadě zda podmínky zápisné způsobilosti do rejstříku ochranných známek trvají. Při rozhodování žalovaný i správní orgán prvního stupně postupovali v souladu se zákonem a žádná stěžovatelova práva jejich postupem zkrácena nebyla. Stěžovatel tedy neměl legitimaci k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. ani podle § 65 odst. 2 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Za procesní situace, kdy kasační stížnost napadá rozhodnutí městského soudu o odmítnutí návrhu (žaloby), omezuje se přezkum prováděný Nejvyšším správním soudem na opodstatněnost naplnění důvodu obsaženého v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Pokud by totiž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že k odmítnutí žaloby došlo nezákonně (tzn. že tento kasační důvod byl naplněn), musel by napadené rozhodnutí městského soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení, aby se v něm meritorně vypořádal s podanou žalobou. Tento závěr vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudku ze dne 21. 4. 2005, sp. zn. 3 Azs 33/2004, publikovaného pod č. 625/2005 Sb. NSS), podle něhož *„je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.“* Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. v sobě tedy zahrnuje jak nezákonnost samotného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, tak i procesní pochybení soudu, která tomuto rozhodnutí předcházela.

Z obsahu správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal u Úřadu průmyslového vlastnictví dne 1. 7. 2002 návrh na odmítnutí ochrany české části mezinárodní ochranné známky č. 773 522 L. a pokud Úřad dospěje k závěru, že se v daném případě nejedná o důvody odmítnutí ochrany, respektive že stěžovateli nespědí aktivní legitimace k takovému návrhu, požádal, aby jeho podání bylo posuzováno jako návrh na výmaz české části předmětné ochranné známky. Úřad průmyslového vlastnictví, podle obsahu správního spisu,

měl za to, že mezinárodní ochranná známka č. 773 522 L. má dostatečnou rozlišovací způsobilost a návrh stěžovatele posoudil jako návrh na výmaz uvedené ochranné známky, která byla zapsána dne 24. 1. 2002 s vyznačením ČR, jejímž majitelem je společnost E. G. R., K. ú. 30-38, B., Maďarsko. Rozhodnutím ze dne 18. 8. 2003, zn. O-181 539, č. j. 49440/2002 Úřad průmyslového vlastnictví návrh stěžovatele na výmaz ochranné známky č. 773522 ve znění „L.“, podaný podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. a/ zákona č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů, zamítl. Ve svém rozhodnutí vycházel správní orgán prvního stupně z ustanovení § 25 odst. 1 písm. a/ zákona č. 137/1995 Sb. a dalších ustanovení citovaného zákona. Návrh neshledal důvodným. O rozkladu stěžovatele proti výše uvedenému rozhodnutí rozhodl předseda Úřadu průmyslového vlastnictví rozhodnutím ze dne 31. 3. 2004, č. j. O-181539 tak, že podle ustanovení § 59 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů, rozklad zamítl a napadené rozhodnutí o zamítnutí návrhu na výmaz potvrdil. Proti tomuto rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví (žalovaného) podal stěžovatel dne 1. 6. 2004 žalobu u městského soudu a o této žalobě rozhodl městský soud napadeným usnesením.

Podle ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Správní orgán rozhodl o návrhu stěžovatele na odmítnutí ochrany české části mezinárodní ochranné známky č. 773 522 L. v prvním stupni dne 18. 8. 2003 a ve druhém stupni dne 31. 3. 2004. Správní orgány vycházely z toho, že stěžovatel návrh podal podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. a/ zákona č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů. Při posuzování jeho návrhu správní orgány vycházely z tohoto citovaného ustanovení a dalších ustanovení zákona č. 137/1995 Sb., který byl zrušen zákonem č. 441/2003 Sb. s účinností od 1. 4. 2004. Podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. a/ zákona č. 137/1995 Sb. úřad vymaže ochrannou známku z rejstříku, jestliže v řízení zahájeném na návrh třetí osoby nebo z vlastního podnětu zjistí, že byla zapsána v rozporu s tímto zákonem; v tomto případě se na ochrannou známku hledí tak, jako by vůbec nebyla zapsána. To neplatí, jestliže známka byla zapsána v rozporu s § 2 odst. 1 písm. b) až d) a svým užíváním v obchodním styku získala rozlišovací způsobilost pro ty výrobky či služby svého majitele, pro které byla zapsána. Z tohoto ustanovení vychází i městský soud v napadeném usnesení a správně, tedy v souladu se zákonem, dospívá k závěru, že návrh z uvedeného důvodu může podat kdokoli („třetí osoba“), tedy i ten, kdo nemá žádný osobní či bezprostřední zájem na výmazu ochranné známky. Pak ale překvapivě dospívá k závěru, že rozhodnutím žalovaného, resp. správního orgánu prvního stupně, jímž jeho návrhu nebylo vyhověno, není stěžovatel nijak dotčen ve svých právech, neboť zápisem ochranné známky ve znění „L.“ není zkrácen na právu užívat nezapsané označení „c.“. Napadeným rozhodnutím, podle názoru městského soudu, nebyla nijak založena, změněna, zrušena ani závazně určena jeho práva a povinnosti a toto rozhodnutí nespadá pod definici ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. a stěžovatel není aktivně legitimován k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu-žalovaného podle soudního řádu správního.

S tímto závěrem městského soudu Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

Právo na přístup k soudu je jednou ze základních komponent práva na spravedlivý proces, garantovaného jak mezinárodními smlouvami, tak i vnitrostátním ústavním právem. Na ústavní úrovni má pro správní soudnictví klíčový význam čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), podle něhož ten, „kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal

zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“ Citovaný článek je sice oproti současným standardům soudní ochrany formulován úžeji (z judikatury Evropského soudu pro lidská práva k čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod dále vyplývá požadavek plné jurisdikce; krom toho se správní soudnictví dnes již neomezuje toliko na přezkum rozhodnutí, ale poskytuje rovněž ochranu před nečinností i před nezákonnými zásahy); právo na přístup soudu ve věcech správního soudnictví z něj však beze vší pochybnosti vyplývá. Pravomoc správních soudů je podle tohoto článku založena na generální klauzuli: přezkoumat lze každé rozhodnutí správního orgánu, ledaže by je ze soudního přezkumu výslovně vyloučil zákon (u rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod však žádná zákonná kompetenční vyluka možná není).

Pojem rozhodnutí vymezuje pro řízení o žalobě § 65 odst. 1 s. ř. s., podle něhož se jedná o úkon správního orgánu [viz § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti žalobce. Rozhodnutí je tedy vymezeno materiálními znaky; je proto nevýznamné, zda je úkon správního orgánu jako rozhodnutí výslovně označen a zda má zákonem předepsanou formu či nikoliv (posléze uvedená otázka je relevantní až při posuzování merita).

Problematický je požadavek, aby žalobce tvrdil, že jej rozhodnutí správního orgánu zkrátilo na jeho hmotném, a nikoliv pouze procesním právem.

I Ústavní soud (např. v nálezu ze dne 3. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 419/01) výslovně připouští soudní přezkum procesních rozhodnutí správních orgánů (tedy rozhodnutí nezasahujících do hmotněprávní sféry žalobce); přestože se jeho právní názor vyslovuje o předešlé právní úpravě správního soudnictví (část pátá o. s. ř., po novele provedené zákonem č. 30/2000 Sb.), plně platí i pro úpravu současnou. Jestliže soudní řád správní nevyklučuje ze soudního přezkumu rozhodnutí procesní povahy, ale pouze rozhodnutí, jimiž se upravuje vedení řízení [§ 70 písm. c) s. ř. s.], znamená to, že všechna ostatní rozhodnutí procesní povahy přezkoumatelná jsou, přičemž pro jejich pouhý procesní (a chybějící hmotněprávní) charakter je nelze vylučovat ze soudního přezkumu podle § 70 písm. a) s. ř. s. s tím, že nejde o rozhodnutí správního orgánu. Znamená to tedy, že procesní rozhodnutí (tj. rozhodnutí, která nezasahují do hmotných práv účastníků, ale do jejich práv procesních) jako kategorie soudnímu přezkumu podléhají, ledaže by je zákon z tohoto přezkumu výslovně vylučoval; jejich povaha ale sama o sobě důvodem kompetenční vyluky není a být nemůže.

Interpretační přístup, požadující, aby žalobce tvrdil zkrácení toliko na hmotných právech, a zkoumající, zda úkon, jímž se tak mělo stát, nějaké (a jaké) subjektivní hmotné právo nebo povinnost založil, změnil, zrušil či závazně určil, není jediný myslitelný.

Z předestřených úvah tedy vcelku jednoznačně vyplývá neudržitelnost takové interpretace § 65 odst. 1 s. ř. s., která omezuje přístup k soudu tím, že striktně vyžaduje v každém jednotlivém případě hledání porušeného subjektivního hmotného práva, jakož i úkonu, který subjektivní hmotné právo založil, změnil, zrušil či závazně určil. Vyskytují se totiž poměrně zhusta situace, kdy se správní úkon dotýká právní sféry žalobce, a přesto žádné právo striktně vzato nezaložil, nezměnil nebo závazně neurčil. Stejně tak nelze vždy žalobní legitimaci podmiňovat zkrácením na hmotných subjektivních právech: jednak se určitá rozhodnutí hmotněprávní sféry žalobce vůbec nedotýkají, jednak je takový požadavek zpochybnitelný už z toho důvodu, že předmětem soudního řízení není hmotné právo žalobce, ale jím uplatněný procesní nárok. Ze všech těchto příčin nelze § 65 odst. 1

s. ř. s. vykládat doslovným jazykovým výkladem, ale podle jeho smyslu a účelu. Žalobní legitimace podle tohoto ustanovení musí být dána pro všechny případy, kdy je dotčena právní sféra žalobce, tj. kdy se jednostranný úkon správního orgánu, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, závazně a autoritativně dotýká jejich právní sféry. Nejde tedy o to, zda úkon správního orgánu založil, změnil, zrušil či závazně určil práva a povinnosti žalobce, nýbrž o to, zda se – podle tvrzení žalobce v žalobě – negativně projevil v jeho právní sféře.

V souzené věci stěžovatel právě na porušení svých procesních práv poukazoval: žalovaný se nevypořádal s jeho argumentací týkající se fonetické a sémantické zaměnitelnosti, a jeho závěry nemají oporu v použité argumentaci a navíc jsou rozporné atd. Vzhledem k tomu, že se stěžovatel domáhal přezkumu procesního postupu žalovaného, jemuž vytýkal porušení svých práv účastníka řízení, je stěžovatel k žalobě nepochybně legitimován.

Tvrdí-li stěžovatel, že v řízení předcházejícím vydání rozhodnutí žalovaného byla porušena jeho práva účastníka řízení, je k žalobě legitimován podle § 65 odst. 1 s. ř. s.

Z důvodů uvedených v tomto rozhodnutí, zrušil Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí rozhodne městský soud i o náhradě nákladů tohoto řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2007

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu